

WYKORZYSTANIE E-TECHNOLOGII W SEKTORZE MSP NA POMORZU

Krzysztof Kandefer

ALMAMER Wyższa Szkoła Ekonomiczna

Streszczenie. Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w swojej działalności są coraz częściej spotykane na rynku. Ze względu na mnogość tych informacji konieczne staje się poznanie mechanizmów, które pozwalają na wybór odpowiednich i wiarygodnych źródeł informacji. Każde przedsiębiorstwo sektora MSP jest zarówno nadawcą, jak i odbiorcą informacji rynkowych. Poznanie i zrozumienie funkcjonowania systemów informacyjnych działających zarówno w przedsiębiorstwie, jak i w jego otoczeniu może decydować o jakości funkcjonowania przedsiębiorstw. Analiza wyników obrazująca wykorzystanie Internetu w branży turystycznej na tle innych branż w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w województwie pomorskim potwierdziła duże ich znaczenie.

Słowa kluczowe: Internet, informacja, MSP, pomorskie

WPROWADZENIE

Trafność decyzji podejmowanych w zarządzaniu przedsiębiorstwem istotnie zależy od jakości informacji, na podstawie których decyzje te są podejmowane. Od poprawności otrzymywania informacji i stopnia ich wykorzystania w trakcie podejmowania decyzji zależy racjonalność procesu zarządzania. Przedsiębiorstwa działające w XXI wieku muszą uwzględniać wymagania „nowej ekonomii”, która koncentruje się na zasobach niematerialnych, a w szczególności na kapitale intelektualnym, którego podstawą są zasoby wiedzy pracowników i odpowiednie systemy informacyjne w przedsiębiorstwach. Bez wątpienia, analiza ekonomiczna jest instrumentem poznania rzeczywistości gospodarczej zarówno tej, która już istnieje, jak i tej, która dopiero może powstać w wyniku zmian zachodzących w trakcie działalności rozwojowej i innowacyjnej. Informacje dostarczane przez nią zasilają systemy informacyjne przedsiębiorstw i stają się podstawą podejmowanych decyzji. Systemy informacyjne odgrywają zatem coraz większą rolę w zarządzaniu wiedzą i innowacją w organizacjach, a ich zastosowanie pozwala na poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw dostosowujących się do globalnych tendencji rozwoju.

Zjawiska zachodzące we współczesnym świecie, w dużej mierze związane z rozwojem technologii informatycznych, dowodzą znaczenia i roli informacji, procesów i systemów informacyjnych w gospodarce. Umiejętność efektywnego systematyzowania informacji, bądź ich zespołów – wiadomości w organizacji, polegająca na budowaniu odpowiednich systemów, projektowaniu infrastruktury obiegu informacji, tworzeniu baz danych niezbędnych do jej gromadzenia, przekłada się na bardziej konkurencyjną pozycję przedsiębiorcy w zmieniającym się otoczeniu gospodarczym.

Rozwój europejskiej gospodarki elektronicznej, gospodarki opartej na wiedzy jest jednym z priorytetów Strategii Lizbońskiej. Jej realizacja wymaga podjęcia działań o charakterze rozwojowym, promocyjnym, stymulującym. Jest to szczególnie ważne dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw. W przeciwieństwie bowiem do przedsiębiorstw dużych, odczuwają one barierę finansowania tego rodzaju działań. Jakkolwiek problem ten dotyczy ogółu przedsiębiorstw, szczególnie istotny jest w przedsiębiorstwach branży turystycznej, ponieważ produkt turystyczny wymaga specyficznych form prezentowania informacji ukazujących jego zalety.

Szczególnie istotne jest zbadanie związków i wpływu zastosowania nowych sposobów przepływu informacji z doskonaleniem procesów zachodzących w przedsiębiorstwie oraz ukazanie znaczenia informacji dla rozwoju przedsiębiorstwa. Źródłem przetworzonych informacji jest wszechstronna i kompleksowa analiza ekonomiczna. Jej wyniki stwarzają bowiem podstawę do weryfikacji racjonalności decyzji, umożliwiają poznanie pozytywnych tendencji oraz wykrycie negatywnych zjawisk występujących zarówno w przedsiębiorstwie, jak i w jego otoczeniu. Podstawę decyzji podejmowanych przez menedżerów powinny stanowić wnioski wynikające z analizy ekonomicznej.

METODY BADAWCZE

Przy wyborze metod badawczych w niniejszej pracy kierowano się przede wszystkim specyfiką problemu, a także ogólnie przyjętą w teorii i praktyce drogą postępowania w prowadzeniu badań naukowych. Niezbędne było zastosowanie również interdyscyplinarnego podejścia badawczego, które polegało na wykorzystaniu metod i technik właściwych dla wielu pokrewnych dyscyplin naukowych.

Przy przygotowywaniu pracy wykorzystano następujące materiały:

- studia literatury przedmiotu (zarówno krajowe, jak i zagraniczne) związane z znaczeniem i rolą Internetu w rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności wśród firm branży turystycznej (teoria informacji, techniki komunikowania się, systemy informacji turystycznej, czynniki rozwoju gospodarki elektronicznej),
- kwestionariusze ankiet skierowane do przedsiębiorstw działających na terenie województwa pomorskiego, dotyczące wykorzystania technologii informatycznych w turystyce w stosunku do innych branż w ujęciu lokalnym i wykorzystania Internetu do komunikacji z otoczeniem,
- dokumenty rządowe (e-Polska, e-Europe+), strategię rozwoju lokalnego (Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego),
- dane statystyczne.

W toku procesu badawczego zastosowano następujące metody badawcze: analizę opisową, porównawczą, statystyczną, ekonometryczną, obserwację uczestniczącą, inne metody badawcze pozwalające usystematyzować wyniki (synteza, indukcja, dedukcja).

Analizując materiał empiryczny obliczono wskaźniki statystyczne (miary położenia), takie, jak: średnia arytmetyczna, mediana, kwantyl dolny, kwantyl górny, wartość modalna.

Zastosowane metody posłużyły do konfrontacji faktów empirycznych, identyfikacji oraz specyfikacji cech i zjawisk powtarzalnych, a przede wszystkim do zweryfikowania prawdziwości przyjętych hipotez badawczych.

ORGANIZACJA BADAŃ

Celem badań populacji przedsiębiorstw sektora MSP działających w województwie pomorskim była ocena wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwie, a w szczególności mediów elektronicznych w małych i średnich przedsiębiorstwach i ich wpływ na prowadzenie biznesu. Szczegółej ocenie podlegały możliwości wykorzystania tych technologii do poprawy konkurencyjności sektora MSP funkcjonujących na rynku turystycznym. Badania pozwoliły potwierdzić różnice w zakresie wykorzystania technologii informacyjnych w przedsiębiorstwach branży turystycznej na tle innych branż.

CEL BADAŃ

Celem badań było sprawdzenie czy przedsiębiorstwa działające na terenie województwa pomorskiego korzystają z nowoczesnych rozwiązań technologicznych (m.in. Internet, komputery) i jak na tym tle przedstawiają się firmy działające na rynku usług turystycznych. Istotne jest czy w swojej działalności wykorzystują Internet i czy czynią to efektywnie na tle przedsiębiorstw innych branż. Wymagało to całościowego spojrzenia na gospodarkę regionu. Pozostałe sektory gospodarki (poza turystycznym) traktowane były jako tło do dalszych porównań. W tym celu w IV kwartale 2007 i I kwartale 2008 roku przeprowadzono wśród przedsiębiorstw w województwie pomorskim ankietę.

Badania wg kwestionariusza ankiety przeprowadzono w województwie pomorskim – regionie wybranym celowo do badań metodą ekspercką ze względu na jego walory turystyczne. Wybór do badań przedsiębiorstw z województwa pomorskiego poparty był również opinią ekspertów z Polskiej Organizacji Turystycznej, a ponadto w samorządowej strategii rozwoju regionu turystykę przyjęto jako główny jej cel.

Rozwój e-biznesu jest wynikiem postępu w zakresie teleinformatyki. Dzięki zastosowaniu nowych rozwiązań technologicznych, zmienił się sposób prowadzenia działalności gospodarczej. Można powiedzieć, iż sfera rozwiązań teleinformatycznych jest podstawowym warunkiem prowadzenia e-biznesu. Z tego względu w badaniu zostały uwzględnione takie kwestie technologiczne, jak:

- rodzaj sprzętu oraz oprogramowania w przedsiębiorstwie,
- rodzaje oraz szybkość połączenia z Internetem,

- rozwiązania technologiczne (intranet, zdalny dostęp do zasobów informatycznych przedsiębiorstwa).

W ocenie sytuacji ekonomicznej badanych przedsiębiorstw uwzględniono dane obrazujące wpływ korzystania z nowych technologii na sytuację finansową firmy. Do tego celu posłużyły informacje ilościowe oraz jakościowe określające takie obszary, jak:

- zmiany liczby klientów i dostawców,
- zmiany wolumenu obrotów oraz ich wpływ na zyski przedsiębiorstw,
- nakłady inwestycyjne na teleinformatykę oraz oszczędności dzięki zastosowaniu rozwiązań informatycznych,
- ułatwienia w handlu zagranicznym, poprawa wizerunku firmy oraz standard obsługi klienta.

Do sfery społecznej zaliczają się zmiany w sposobie pracy wśród pracowników firm. Zgodnie z zaleceniami Strategii Lizbońskiej, wdrażanie e-biznesu ma pomóc w stworzeniu większej liczby lepszych, tzn. charakteryzujących się większym wykorzystaniem wiedzy i intelektu pracownika, miejsc pracy, przez co rośnie efektywność pracy oraz wynagrodzenie.

Zakres tematyczny badań, odzwierciedlony w pytaniach ankietowych badań skupił się na następujących obszarach: charakterystyka firmy, zasoby ludzki i szkolenia, infrastruktura Internetu w firmie, strona internetowa i oprogramowanie i biznes elektroniczny.

Bazę statystyczną przedsiębiorstw w województwie pomorskim pozyskano z Urzędu Statystycznego w Gdańsku. Na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON, możliwe było określenie wielkości przedsiębiorstwa oraz branży w jakiej działa (tab. 2).

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 2 struktura przedsiębiorstw w zależności od branż i wielkości zatrudnienia jest nierównomierna. Widoczna jest zdecydowana przewaga firm zatrudniających od 10 do 19 pracowników, która to grupa stanowi ponad połowę badanej zbiorowości przedsiębiorstw. Firmy średnie stanowią niespełna 15% zbiorowości.

Do przeprowadzenia badań wylosowano próbę 757 przedsiębiorstw, obejmującą wszystkie branże i grupy przedsiębiorstw w województwie pomorskim. Strukturę wylosowanych przedsiębiorstw przedstawiono w tabeli 1.

Wyboru przedsiębiorstw dokonano losowaniem warstwowym, które polega na losowaniu próby oddzielnie z każdej części, zwanej warstwą populacji generalnej. Taki sposób wyboru próby losowej jest stosowany gdy populacja jest bardzo niejednorodna. Wstępny podział populacji na bardziej jednorodne warstwy, a następnie losowanie próbek z każdej z tych warstw zwiększa reprezentatywność próby i zmniejsza jej błąd.

Ankiety zostały wysłane do 757 przedsiębiorstw, czyli całej wylosowanej populacji. Ankiety zwrótne otrzymano od 341, co stanowiło 45,04% wylosowanej populacji (tabela 2).

WYKORZYSTANIE NOWYCH TECHNOLOGII W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Współczesną rzeczywistość gospodarczą kształtują systemy informacyjne wspomagające zarządzanie wiedzą oraz innowacje we wszystkich sektorach gospodarki. Usprawnienia oznaczają również wzrost stopnia zaufania do informacji zawartych i przekazywanych przez systemy informacyjne, co z kolei ogranicza czas kontroli jakości informacji

Tabela 1. Struktura badanych przedsiębiorstw na tle ogółu MSP w województwie pomorskim wg branży działalności oraz liczby zatrudnionych

Table 1. Structure of the enterprises compared to SME's sector in Pomeranian voivodeship according to branches and number of employees

Branża	Liczba zatrudnionych			Razem	Liczba wylosowanych MSP	% wylosowanych
	10–19	20–49	50–249			
Rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo	169	103	29	301	60	19,9
Rybołówstwo (w tym hodowla ryb)	22	10	1	33	33	100,0
Przetwórstwo spożywcze	264	169	96	529	60	11,3
Przetwórstwo przemysłowe	881	602	359	1842	60	3,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6	9	11	26	26	100,0
Budownictwo	518	245	110	873	60	6,9
Handel i naprawy	1205	559	163	1927	60	3,1
Hotele i restauracje	222	87	14	323	54	16,7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	188	99	38	325	60	18,5
Turystyka	10	5	3	18	18	100,0
Pośrednictwo finansowe	50	32	15	97	55	56,7
Informatyka	49	14	8	71	42	59,2
Edukacja	59	27	9	95	49	51,6
Ochrona zdrowia	92	72	30	194	60	30,9
Pozostała działalność gospodarcza	332	168	96	596	60	10,1
Razem	4067	2201	982	7250	757	10,4
%	56,1	30,4	13,5	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS [www.stat.gov.pl].

Source: Author's calculation based on MSO data [www.stat.gov.pl].

Tabela 2. Charakterystyka ankietowanej zbiorowości

Table 2. Characteristics of the population

Wyszczególnienie	Ankietowane przedsiębiorstwa	
	liczba	%
Odpowiedź przy pierwszym kontakcie	216	28,53
Kontakt parokrotny	125	16,51
Liczba wypełnionych ankiet	341	45,04
Odmowa	166	21,93
Nieodbierane telefony	113	14,93
Brak nr telefonu	54	7,13
Firma nie istnieje	10	1,32
Nie należy do MSP	65	8,59
Błędy GUS	8	1,06
Przedsiębiorstwa wylosowane, a niezbadane	416	54,96
Razem	757	100,00

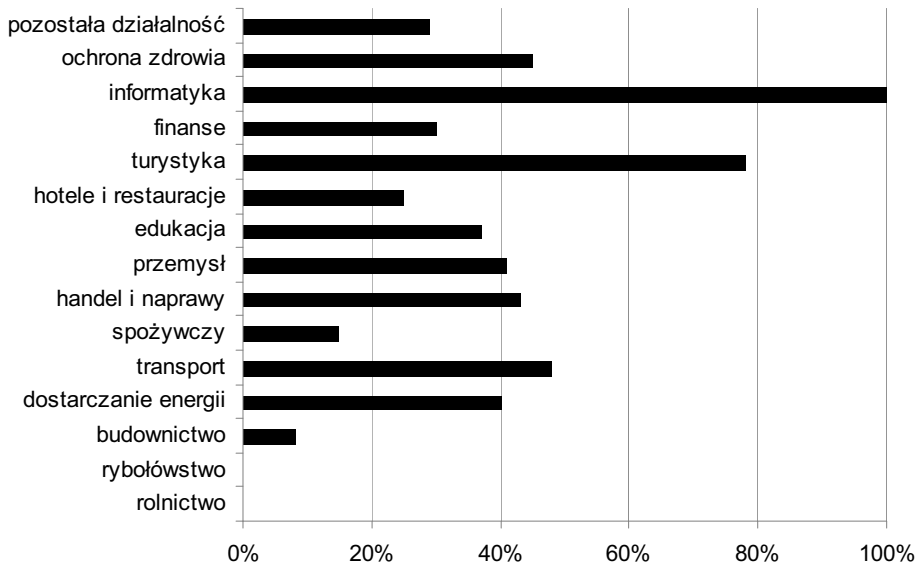
Źródło: Opracowanie własne.

Source: Author's research.

objętych przez te systemy oraz czas dostępu do informacji i baz danych, prowadząc w efekcie do racjonalizacji procesów pracy oraz odciążenia od pracochłonnych czynności.

Przeprowadzone badania empiryczne dotyczyły praktycznego wykorzystania Internetu przez przedsiębiorstwa sektora MSP w województwie pomorskim. Przedstawiono branżę turystyczną na tle innych branż funkcjonujących w wybranym regionie. Analizę przeprowadzono na podstawie wyników badań ankietowych. Oceny infrastruktury internetowej oraz zmian funkcjonowania przedsiębiorstw wykorzystujących Internet dokonano w ujęciu branżowym. Zaprezentowano skalę zmian w działach sprzedaży i zakupu, z wykorzystaniem sieci jako nowoczesnego medium w branży turystycznej.

Gospodarka elektroniczna w województwie pomorskim (głównie w postaci pojawienia się Internetu i rozwój ICT) ma pozytywny wpływ na przedsiębiorstwa. Jednak pod tym względem istnieje duże zróżnicowanie przedsiębiorstw pod względem branż. O ile e-biznes wniósł znaczące zmiany w branżach turystycznej i informatycznej, to w branży rolnictwa i rybołówstwa nie wniósł prawie żadnych zmian (rys. 1). W branży turystycznej Internet stał się ważnym narzędziem ułatwiającym transakcje i zwiększającym sprzedaż.

Rys. 1. Zmiany wywołane przez e-biznes w przedsiębiorstwach województwa pomorskiego według branż

Fig. 1. Changes caused by e-business in Pomeranian enterprises according to branches

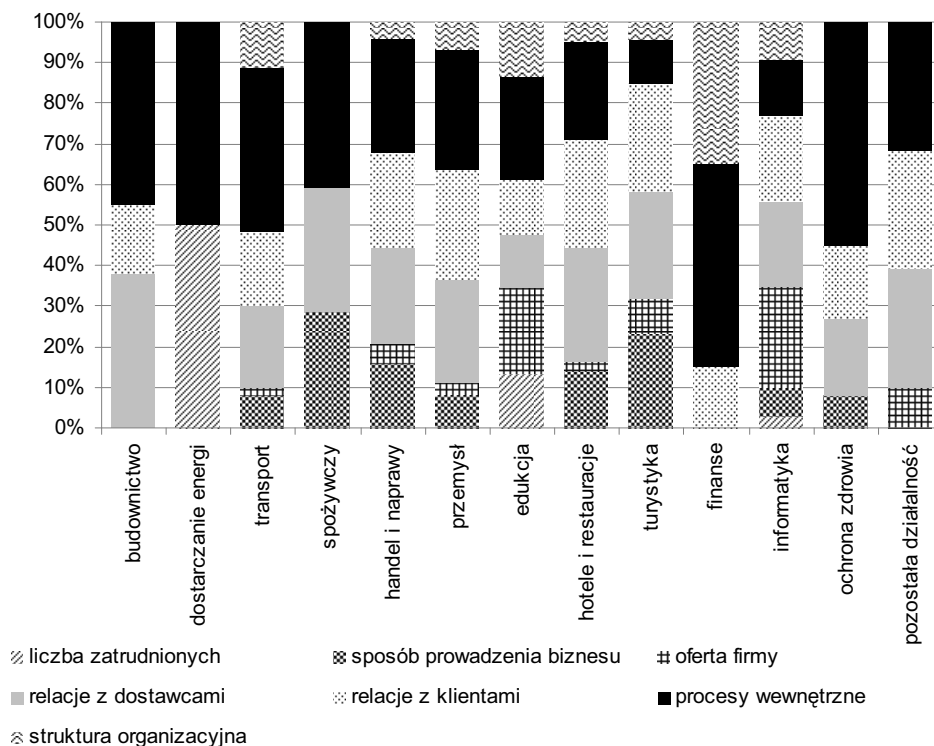
Źródło: Opracowanie własne.

Source: Author's research.

Na podstawie danych zaprezentowanych na rysunku 1 obliczono wskaźniki statystyczne w populacji badanych przedsiębiorstw, które oceniają zmiany zachodzące w wyniku korzystania z rozwiązań e-biznesu. Wartość średnia, czyli najbardziej prawdopodobny wynik zdarzenia losowego wynosi 35,6%, oznacza to, że ponad 1/3 przedsiębiorstw twierdzi, że zmiany takie są istotne. Warto zauważyć, że dla branży turystycznej wskaź-

nik ten ma poziom 78%. Mediana (średkowa liczba z pewnego zbioru) wynosi 36%, kwantyl dolny, wyznaczający grupę przedsiębiorstw o najmniejszych zmianach wywołanych przez e-biznes – wynosi 17%, zaś kwantyl górny (największe zmiany wywołane przez e-biznes) – wynosi 44%. Wartość modalna, czyli występująca najczęściej w danym zbiorze dla tej grupy przedsiębiorstw wynosi 0% – są to branże rybołówstwo i rolnictwo, w których e-biznes jest mało znaczący.

Wśród najważniejszych zmian jakie przyniósł e-biznes w pomorskich MSP, ważną jest zmiana procesów wewnętrznych oraz relacji z klientami (rys. 2). W mniejszym zakresie zmiany dotyczyły: relacji z dostawcami, ofert firmy, sposobów prowadzenia interesów, liczby zatrudnionych.

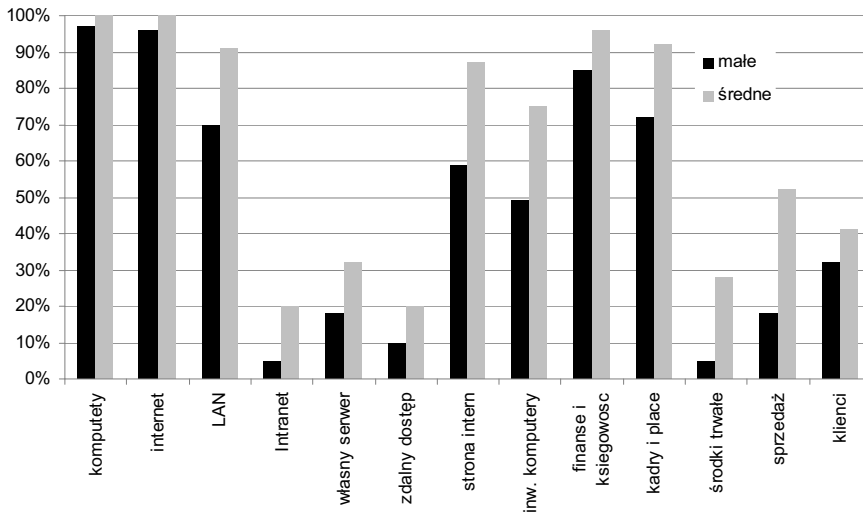
Rys. 2. Zmiany procentowe wywołane przez e-biznes w badanych kategoriach przedsiębiorstw według branż

Fig. 2. Percent changes caused by e-business in the enterprises according to branches

Źródło: Opracowanie własne.

Source: Author's research.

Badane małe i średnie przedsiębiorstwa wykorzystują nowe technologie, do których zaliczyć można komputery, Internet, sieci komputerowe, strony internetowe, oprogramowanie specjalistyczne i inne, w różnym stopniu (rys. 3). Bez względu na sposób, małe przedsiębiorstwa rzadziej wykorzystują rozwiązania teleinformatyczne niż średnie.

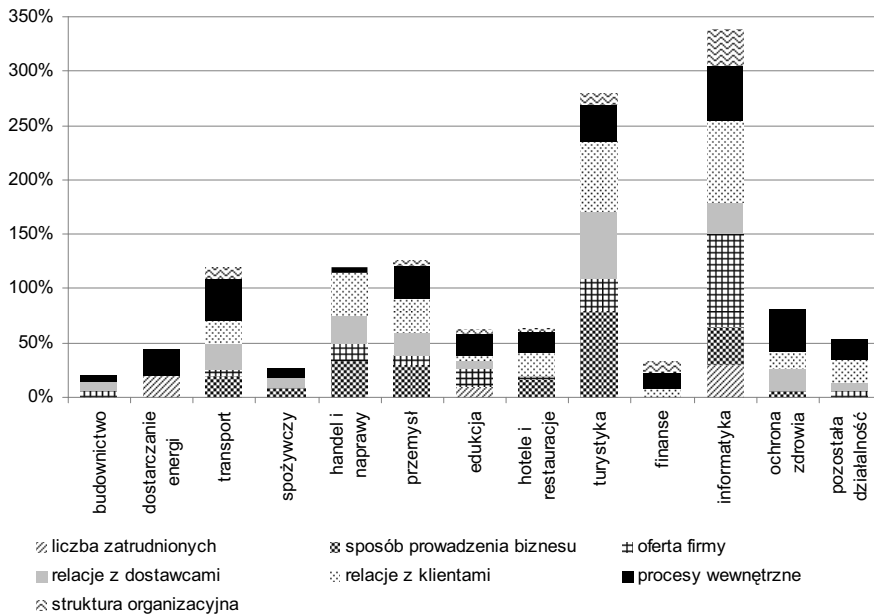

Rys. 3. Infrastruktura Internetu w małych i średnich przedsiębiorstwach

Fig. 3. Internet infrastructure in small and medium enterprises

Źródło: Opracowanie własne.

Source: Author's research.

Rys. 4. Zmiany względne wywołane przez stosowanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w badanych MSP według branż

Fig. 4. Relative changes caused by utilisation of information and telecommunication technologies in the SMEs according to branches

Źródło: Opracowanie własne.

Source: Author's research.

Przedstawione na rysunkach 3 i 4 dane wskazują, że najczęstszą zmianą spowodowaną przez ICT było przyspieszenie transakcji oraz zwiększenie efektywności, odpowiednio w 80% i 74% badanych MSP. Według opinii osób ankietowanych wykorzystanie technologii informatycznych w badanych przedsiębiorstwach jest następujące:

- użytkowanie komputerów i Internetu jest powszechne (97%); przypadki braku komputera i Internetu są marginalne i zanikające; w najbliższym czasie kwestia ta przestanie być przedmiotem badań na rzecz bardziej pogłębionych badań jakościowych,
- dostęp do Internetu jest powszechny, ale znaczna część (33%) MSP nie posiada strony internetowej. W pozostałych, strona internetowa jest wykorzystywana jako wizytówka, służy do kontaktowania się z firmą (90% stron) oraz zawiera katalog wyrobów (87%); raczej rzadko strona internetowa spełnia rolę cennika, zamawiania, płatności oraz serwisu posprzedażnego; strony internetowe są rzadko aktualizowane – średnio raz na kwartał,
- szeroko wykorzystywane jest oprogramowanie wspomagające zarządzanie firmą, w szczególności finansami i księgowością, kadrami i płacami, sprzedażą, relacjami z klientami, rzadziej gospodarką magazynową oraz środkami trwałymi,
- Internet stał się powszechnie akceptowanym kanałem rekrutacji nowych pracowników, w szczególności pracowników umysłowych,
- w wielu przedsiębiorstwach korzysta się z outsourcingu systemów informatycznych,
- powszechna stała się ochrona bezpieczeństwa zasobów firm przez stosowanie zabezpieczeń antywirusowych i zapór ogniowych.

Praktycznym efektem badań jest ocena wykorzystania Internetu oraz jego wpływu na funkcjonowanie MSP. Zastosowanie nowoczesnych technologii w tym sektorze stwarza dodatkowe warunki jego rozwoju, ale ponieważ jest to dynamiczna dziedzina wiedzy, koniecznością jest systematyczny rozwój teorii, głównie na podstawie badań, stosownie do zmieniającej się rzeczywistości.

PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonych badań określono znaczenie nowych technologii dla rozwoju sektora MSP. Teza ta została zweryfikowana w oparciu o analizę przedsiębiorstw działających w województwie pomorskim. Wyniki tych badań pozwalają określić dalszy rozwój tego sektora. Przedstawiają się one następująco:

- użytkowanie komputerów i Internetu jest powszechne (97%);
- strona internetowa stała się powszechna – 60% małych i 86% średnich przedsiębiorstw posiada własne strony internetowe;
- wszystkie badane przedsiębiorstwa z branży turystyka i informatyka posiadają stronę www;
- w co trzecim małym i średnim badanym przedsiębiorstwie w województwie pomorskim robiono zakupy przez Internet, wartość średnia tego wskaźnika wynosi 34,6% (branża turystyczna 78%);
- większość branż nie oferuje towarów i usług drogą elektroniczną lub czyni to w ograniczonym zakresie. Wyjątkiem jest branża turystyczna, w której niemal 70% przedsiębiorstw sprzedaje przez Internet.

- popularną usługą internetową, z której korzystają przedsiębiorcy jest bankowość elektroniczna - korzysta z niej już ponad 80% badanych MSP;
- w branży turystycznej wykorzystuje się oprogramowanie specjalistyczne w 67% badanych firm, czyli na poziomie średniej arytmetycznej.
- 72% badanych przedsiębiorców deklaruje wykorzystywanie stron www administracji publicznej jako źródła informacji;
- relatywnie mało popularną usługą internetową jest telefonia internetowa;
- Internet staje się powszechnie akceptowanym kanałem rekrutacji nowych pracowników.

Należy sądzić, że w ciągu najbliższych lat wykorzystanie e-technologii będzie prowadziło do poszerzenia rynków dla aktualnie działających przedsiębiorstw.

PIŚMIENNICTWO

- Borowiecki R. Koweciński M. (red.), 2003: naukowa Informacja w zarządzaniu przedsiębiorstwem, Wyd. KANTOR, Zakamycze
- Buchta D., Messner Z., 1978: Organizacja przetwarzania danych, PWE, Warszawa
- Duczowska – Małysz K., 2007: Jak być regionem innowacyjnym? Jak budować innowacyjną gospodarke? Refleksje dla wsi i sektora żywnościowego. [w:] Problemy techniki rolniczej i leśnej, SGGW, Warszawa
- Fiske J., 1999: Wprowadzenie do badań nad komunikowaniem, Wrocław
- Flakiewicz W., 2002: Systemy informacyjne w zarządzaniu, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa
- Marciński W., 2000: Idea społeczeństwa informacyjnego jako element globalnej strategii rozwoju Unii Europejskiej. Fundacja Edukacji Ekonomicznej, Warszawa
- Martynuk Z., 2000: Zarządzanie informacją i komunikacją, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków
- Nowicki A. (red.), 1999: Doskonalenie wielopoziomowych systemów informacyjnych. Wydawnictwo AE im. Oskara Langego, Wrocław
- Stefanowicz B., 2004: Informacja,, Wydawnictwo SGH w Warszawie, Warszawa

UTILISATION OF E-TECHNOLOGY IN THE SME'S SECTOR IN POMERANIA

Abstract. Enterprises using Internet in their activity have been becoming more and more common at the market. Due to the multitude of information it is necessary to identify mechanisms that enable selection of appropriate and reliable sources of information. Every enterprise in the SME's sector is both a sender and a recipient of market information. Identification and understanding information systems functioning in an enterprise and in its environment may decide on quality of enterprises. The result analysis illustrating utilisation of Internet in the tourist branch sector compared to other branches in the SME's sector in Pomeranian voivodeship confirmed their great significance.

Key words: internet, information, SME, Pomerania